מתיקות
נשמת התורה
שנה ג'

מאמר חסידות בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זי"ע

פרשת צו ה'תשע"ט

בענין ג' הבחינות ראש תוך סוף שבכל מדריגה ורמיזתו בקרבנות

מדוע עבודת הקרבנות מתחילה ומסתיימת עם קרבן עולה

'צו את אהרן ואת בניו לאמר: זאת תורת העולה וגו'. אש תמיד תוקד על המזבח, לא תכבה. רש"י הק' כותב 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס', והפשט הוא כמבוא' ב'שפתי חכמים' שכאן מדבר על קרבן עולה בכללות, ובפרט ב' כבשים של קרבן תמיד בכל יום, אחד בבוקר ואחד בין הערביים, והרי קרבן עולה כולו לגבוהה, ואין נהנים ממנו כלום, גם לא מעורו, וע"כ צריך לזרז בו, שגם עם אין לו תועלת ממנו יזדרז בו, דלא כקרבנות אחרים, שלמים וחטאת וכד', שהבשר נאכל לכהנים או לבעלים.

האדם מחולק לג' חלקים כנגד החלוקה בספירות

ולהבין ענין זה של קרבן עולה וכן זה שכל קרבנות היום מתחילין ומסתיימים עם קרבן עולה, שהם ב' הכבשים של קרבן תמיד התמיד. נראה להסביר, דכל מדריגה בקדושה יש לה ראש תוך סוף, כמו צורת האדם שיש לו בגופו ג' מערכות: ראשו, גווייתו, ורגליו. כי האדם מורכב על פי הספירות העליונות, כמ"ש 'כי בצלם אלקים עשה את האדם' ושורש ההתחלקות הזו, לראש תוך סוף, מבואר בתלמוד עשר הספירות חלק ב', שהוא כל סוד עבודת האדם בהרצון להשפיע למאציל, ונבאר זאת.

עיקר הנברא הוא הרצון לקבל וצריך לתקנו שיהיה מקבל על מנת להשפיע

וקודם נחזור בקצרה על היסודות המוכרים כי הבורא הוא רק משפיע ועל כן ברא נבראים להנותם שענין הנבראים הוא הרצון לקבל לעצמו, כי אי אפשר להתקיים בשום הנאה אם לא הרצון והחשק הגדול לקבל, נמצא שענין זה של הרצון לקבל הוא נקודת הנברא. אך הרצון לקבל צריך תיקון כדי שיהיה אפשר להשתמש בו כראוי. כיון שכמו שרואים בתהלוכות בני אדם בעוה"ז שבין הנותן למקבל, ישנה הופכיות צורה, ושורה בושה, כי כשהאחד רק נותן והשני רק מקבל אין חיבור אמיתי, וקושי הסבלנות והבושה ששורה על המקבל פוגמת את ההנאה, וכמו"כ הוא ברוחניות, שכל עוד שהרצון לקבל שבנשמה אינו מתוקן, אין הנשמה יכולה לקבל את שפעו יתברך, וזהו מה שמבואר בספר המקובלים, שהטעם של קיום התורה והמצוות הוא בכדי שלא יהיה 'נהמא דכיסופא' – לחם חסד.

תיקון הרצון לקבל נעשה בהדרגה ע"י תורה ומצוות

וענין התורה והמצוות המתקנים את הרצון לקבל שבנשמה, הוא קניית הרצון להשפיע מצד הנברא. והיינו שהנברא מקבל על מנת להשפיע, וקבלה על מנת להשפיע היא כמו השפעה טהורה, ובזה נמצא הנברא דבק במידותיו יתברך בלא שום פירוד, כי הוא גם משפיע כמו השי"ת, כי כל מה שמקבל לרשותו הוא רק כדי לעשות נחת רוח להשי"ת, שקבלה זו על ענינה השפעה. וכמו שהסביר זאת רבינו בהקדמה לספר הזהר על הגמ' במס' קידושין, שבעצם כדי לקדש אשה צריך הבעל לתת לאשה, וע"י הנאה זו שמקבלת מתקדשת אליו. ואומרת הגמ' שאם הבעל הוא איש חשוב, ובמקום שהוא יתן לאשה כסף קידושין היא נותנת לו, מקודשת, כיון שהנאה זו שיש לה בזה שהוא מקבל ממנה חשוב אצלה כאילו היא עצמה מקבלת. נמצא שהכסף קידושין שלה זה הנתינה שלה. הרי רואים בחז"ל דוגמא שהשפעה טהורה חשובה קבלה, כי רצון לקבל עמ"ע להשפיע חשוב השפעה טהורה. ואין הנברא יכול להפוך את כל הרצון לקבל שלו על מנת להשפיע בבת אחת, אלא זה נעשה בהדרגה ומתחלק לשלבים רבים במשך גלגוליו ושנות חייו, וכמו שנתן בעה"ס, משל למלך שצווה על עבדיו להרים סלע גדול אל מרומי המגדל, שאת הסלע בצורתו הרגילה אי אפשר, אך אם עבדיו יחתכו את הסלע לחלקים קטנים, וכל פעם ירימו חלק קטן, הנה בסופו של דבר יתרומם הסלע כולו. כך גם הרצון לקבל הגדול הוא כמו סלע, ואי אפשר להרימו בבת אחת לרצון להשפיע, שהוא ראש המגדל, וע"כ הקב"ה חילק אותו לחלקים רבים, ובכל פעם מתגברים על חלק קטן.

ראש תוך סוף מורה על הענין שברצון לקבל ישנם חלקים שאפשר לתקנם וחלקים שעדיין אי אפשר לתקנם

והנה כל שלב של התגברות על חלק מן הרצון לקבל נעשה בדרך ראש תוך סוף, ש'ראש' הוא שלב המחשבה, והיינו כשבא לאדם נסיון האם להשתמש עם הרצון לקבל שלו בצורתו הגסה או שלא, אלא להרימו אל שורשו ולהשתמש בו בצורה נכונה, זהו ראש שמחשב ואומר שאיני יכול להשתמש במאה אחוז של הרצון שלי, אלא יכולני להתגבר רק על חלקו. והיינו שרק בחלק מהרצון לקבל אני יכול לכוון בו שיהיה בעמ"נ להשפיע זה נק' חלק הראש, ואחמ"כ החשבון הזה שנעשה בראש בא לידי ביטוי בפועל ב'גוף', שכעת כבר יכול להשתמש בשיעור הרצון לקבל שהתגבר עליו בראש, על מנת להשפיע, והנה חלק הרצון לקבל שעליו לא יכל להתגבר בראש, הוא נשאר בבחי' 'סוף' הקומה, שענין הסוף הוא קיבוץ כל חלקי הרצון שלא יכל להתגבר עליהם. יוצא שמציאות הראש תוך סוף, שהוא צורת האדם, הוא רומז על דרכי הקדושה בהתגברות על הרצון לקבל, להופכו בעמ"נ להשפיע, שהראש הוא החשבון כמה אפשר להתגבר, והגוף הוא השימוש עם הרצון לקבל המתוקן בעמ"נ להשפיע,

יש לי מושג

שבירת הכלים

על ידי שבירת הכלים דקדושה ונפילתם לבי"ע דפרודא נפלו עמהם ניצוצין דקדושה לקליפות שמהם באו עניני תענוגות ואהבות מכל המינים לרשותם של הקליפות שהם מעבירים אותם לקבלת האדם ולהנאתו, והם גורמים בזה לכל מיני עבירות כגון גניבה, גזילה ורציחה.

(סולם, הקדמת ספר הזוהר)

והסוף הוא חלקי הרצון שעליהם נעשה בראש חשבון שלא נוכל להתגבר עליהם, וכל דרכי הקדושה בנויים על צורת אדם.

בכל הקרבת קרבן יוצאת קומה רוחנית של ראש תוך סוף

וכמו"כ באופן כללי ענין הקרבנות בנוי על תיקון הרצון, כמו שפרשת הקרבנות פותחת ב'אדם כי יקריב מכם קרבן להויה וגו'', יקריב אותו לרצונו וגו'. שהאדם הוא מציאות של 'ראש תוך סוף' שמורה על תיקון הרצון כנ"ל, וזהו 'לרצונו לפני ה'', ובכל פעם שאדם מקריב קרבן נתקן חלק מהרצון לקבל שלו ונעשה קומת אדם גם בעולמות העליונים ראש תוך סוף, שהראש הוא כנגד הספירות חב"ד והתוך כנגד חג"ת והסוף כנגד נהי"ם. וכן מבואר בזוה"ק שמה שהחיצונים נהנים מעשן הקרבנות, פירושו מחלק 'הסוף' של הקומה הרוחנית שיצאה על ידי עבודת הקרבן, כי חלק הסוף הוא חלקי הרצון הבלתי מתוקן.

ג' סוגי הקרבנות עולה שלמים חטאת כנגד ראש תוך סוף

ואפשר לומר שבאופן כללי מתחלקים הקרבנות לג' סוגים: קרבנות עולה שהם כליל, קרבנות שלמים, וקרבנות חטאות ואשמות שהם מכוונים כנגד ראש תוך סוף. כי עולה באה על המחשבה ששם נעשה החשבון ותחילת התיקון של הרצון לקבל. ושלמים כנגד חלק התוך, שהוא השימוש עם החלק המתוקן של הרצון לקבל עמ"נ להשפיע, היינו החלק שעליו נעשה החשבון בראש שיהיה אפשר להופכו עמ"נ להשפיע. וע"כ דרשו חז"ל 'שלמים' שמטילין שלום בעולם, היינו שמחברים בין הרצון לקבל לרצון להשפיע, שמהפכים הרצול"ק עמ"נ להשפיע. וכן יש בהם שלום למזבח משלום לבעלים, שהמזבח זהו הרצון להשפיע והבעלים זהו הרצון לקבל, ושניהם מתחברים כאחד. וקרבנות חטאות ואשמות הם כנגד הרצון לקבל שהיה אסור להשתמש עימו בחי' סוף, שזהו העבירה שעליה מביא קרבן.

קרבן חטאת קשור עם בחינת נה"י שהם כנגד הרגליים

וכן קרבן חטאת באה נקבה, כי החטא בא מרצון לקבל בלבד, שהוא בחי' נקב, שזה בחי' סוף כל קומת הקדושה, ששמה מקובצים הכלים של הרצון לקבל, שאסור להשתמש עמם. וחז"ל במס' חגיגה דרשו את הפסוק 'הוקר רגלך מבית רעיך' על חטאות ואשמות, שפירוש הפסוק הוא שתמעט מלבקר חברך בריבוי כדי שהביקורים יהיו בטעם טוב. ודרשו זה על ענין הכניסה לבית המקדש מספר פעמים במשך החג, אבל זהו רק בחטאות ואשמות, כי הקרבנות הללו באים לתיקון של שימוש בכלים של סוף המדריגה, שאין עליהם מסך. ואפשר לדייק בענין 'רגליך' שבפסוק, שהרגליים הם כנגד בחי' סוף, וע"כ בחטאות ואשמות תדיר 'רגליך, שהם בחי' הסוף, מבית רעיך.

קרבן עולה הוא הקרבן הראשון כי בחי' הראש מקיימת את הגוף ע"י זיווג דלא פסיק שיש בראש

יוצא שנקודת העבודה של מקבל עמ"נ להשפיע בפועל, שזה בחי' 'תוך' המדריגה, בחי' שלמים כנ"ל, הוא מתאפשר רק ע"י הדחיה בבחי' הראש שזהו בחי' עולה. וע"כ עולה ושלמים בא כאחד בעליה לרגל, שצריך להביא גם עולה וגם שלמים, כי העולה שזהו ההתגברות, בבחי' ראש ומחשבה עד כמה אפשר יהיה אפשר לקבל עמ"נ להשפיע. הנה זה גורם ישיר לקרבן השלמים, שהוא התפשטות האור מפה ולמטה. וע"כ הקרבן הראשון והאחרון, שהם נק' קרבן תמיד, הם היו עולות, לרמז שתמיד צריך להיות דבוק, בבחי' הראש של המדריגה, ששם נעשה האור חוזר שאחמ"כ מתפשט לגוף. וכבר למדנו בתלמוד עשר הספירות שבראש יש תמיד זיווג דלא פסיק, כי הראש והגוף תמיד מחוברים.

המזבח הוא בחי' הגוף שצריך לחברו עם בחי' ראש

וע"כ המזבח אף פעם לא בטל, וגם כשאין קרבנות יחיד מעלים עולות על המזבח, כי המזבח תמיד דבוק בבחי' עולה, שזהו בחי' ראש בחי' ממטה למעלה. וע"כ שלמה המלך חנך המזבח באלף עולות, שזה רומז על השלמים, בחי' שלום לבעלים ושלום למזבח כנ"ל, שזה כבר התפשטות האור. וענין זה, ששלמה המלך שלט על השדים וכל הסט"א, זה כבר בחי' סוף המדריגה, הכלים שלא נתקנו עדיין. וע"כ עולה בא לכפר על ביטול מצוות עשה, כי מצוות עשה הוא בחי' מצווה להמשיך האור, ומצוות ל"ת הוא האיסור להמשיך את האור לרצון לקבל הבלתי מתוקן. ושורש המשכת האור הוא ע"י הזיווג דהכאה ואו"ח העולה בראש המדריגה, שזה גורם שימשך האור בבחי' תוך מתוקן. וע"כ כדי לכפר על אי המשכת האור צריך להביא קרבן שהוא בחי' ראש, שע"ז יומשך האור לבחי' תוך.

חסרון כיס פירשו חסרון הרצון לקבל שנקרא כיס

וזהו ענין שצריך הכתוב לזרז בעולה שיש בה חסרון כיס, כי כיס רומז על הכלים שמקבלים אור, וקרבן עולה על ענינו הוא בח' ראש, שהוא הסתלקות מקבלה לעצמו. אגם שאחמ"כ האור כן מתפשט לגוף, אבל בעצם קרבן עולה הוא בחי' ראש והסתלקות מקבלה שצריך לזרז בו. וכמו שרבינו כותב: שלפני שהאור נכנס למלכות דראש המסך מזדרז להחזירו לשורשו. ועל כן יש בו חסרון כיס, חסרון הכלי קבלה. וזהו ענין שהפסוק 'אש תמיד תוקד על המזבח' כתוב אצל קרבן עולה, כי ענין זה של האו"ח העולה בראש הוא ענין תמידי, כי בראש יש זיווג דלא פסיק, וזה השורש לכל התפשטות האור לקבלה אחמ"כ. וזה ענין שאע"פ שהאש מגבוה מצווה להביא מן ההדיוט, שפירושו הוא כח הדחיה של המסך שמחזיר את האור, בבחי' אור חוזר, שזה נעשה מצד התחתון בחי' מצווה להביא מן ההדיוט. וע"כ כתב הרמ"ק בשם אליהו הנביא, שפסוק זה סגולה לטהרת המחשבה, כי כל סוד פסוק זה הוא בחי' המחשבה והראש המחזיר האור ממטה למעלה, שזה ענין 'האש תמיד' שהוא האו"ח התמידי בראש (להבנת ענין או"ח חוזר כדאי ללמוד בתחילת חלק ג' של תלמוד עשר הספירות). שבת שלום לכולם.

פורים שמח לכל החברים! שתזכו כל הישועות!

בברכה – מערכת 'נשמת התורה'

לע"נ ר' בנימין בן ר' שלמה נלב"ע י"ב מרחשון ה'תשע"ז תנצב"ה. לע"נ איתי בן חיים הי"ד.

לקבלת העלון שלחו בקשה למייל d052769144@gmail.com